

Debata Oksfordzka

Przygotowanie oraz sędziowanie debaty na lekcji

DLACZEGO WARTO ZORGANIZOWAĆ DEBATĘ NA LEKCJI?

Wykładowa forma prowadzenia lekcji często sprawia, że uczniowie szybko **tracą koncentrację** i bardzo trudno jest ich **zainteresować** nauczonym przedmiotem. Zazwyczaj nie mają motywacji do tego, by samodzielnie czytać w domu o omawianych treściach, a **systematyczna nauka** wydaje się rzadkim wyjątkiem. Ponadto większość szkół nie kładzie wystarczającego nacisku na naukę umiejętności miękkich, takich jak **wystąpienia publiczne** oraz **argumentacja**.

Zorganizowanie debaty na lekcji jest remedium na powyższe problemy. Uczniowie, którzy dostają za zadanie przygotować się do debaty, są **zmotywowani** do tego, by **spotkać się w grupie, przeczytać materiały** wskazane przez nauczyciela oraz stworzyć krótkie przemówienia na wybrany temat. W trakcie debaty reszta uczniów jest **ożywiona i zainteresowana** tematem, ponieważ jest to dla nich coś nowego, wystąpienia kolegów i koleżanek z klasy **przyciągają ich uwagę** oraz to właśnie oni będą decydowali, która strona lepiej uargumentowała swoje zdanie.

CZYM JEST DEBATA OKSFORDZKA?

Debata Oksfordzka jest **ustrukturyzowanym** formatem dyskusji, który kładzie nacisk na **argumentację i retorykę**. Zwyczajowo w debacie biorą udział dwie czteroosobowe drużyny: **propozycji i opozycji** oraz **marszałek**, który czuwa nad jej przebiegiem. Mówcy występują naprzemiennie, a ich wystąpienia powinny trwać **3 lub 4 minuty**. Każdy mówca ma określoną **rolę w debacie**. Pierwszy mówca definiuje pojęcia zawarte w tezie oraz rozpoczyna argumentację. Drugi mówca ma za zadanie argumentować. Trzeci mówca powinien odnieść się do argumentów przeciwników oraz spróbować je obalić. Czwarty mówca podsumowuje wszystko, co stało się w debacie. Uczestnicy debaty mogą sobie zadawać pytania w jej trakcie. Każdy mówca powinien przyjąć **jedno pytanie**.

SCHEMAT DEBATY OKSFORDZKIEJ

	PROPOZYCJA (3 lub 4 minuty na mowę)	OPOZYCJA (3 lub 4 minuty na mowę)
1 mówca	Definiuje pojęcia w tezie i rozpoczyna argumentację	Definiuje pojęcia w tezie i rozpoczyna argumentację
2 mówca	Kontynuuje argumentację	Kontynuuje argumentację
3 mówca	Zbija argumenty opozycji	Zbija argumenty propozycji
4 mówca	Podsumowuje debatę	Podsumowuje debatę

JAK PRZYGOTOWAĆ DEBATĘ?

- Wybierz specjalnie przygotowaną przez nas tezę, która jest zgodna z programem nauczania.
- Zaproponuj uczniom pomysł oraz wybierz dwie drużyny po 3 lub 4 osoby oraz rozłóż strony.
- Podaj uczniom źródła naukowe, by mogli się dobrze przygotować do debaty.
- Uczniowie przez tydzień przygotowują się w grupach do debaty.
- Na następnej lekcji przeprowadź debatę jako marszałek.
- Uczniowie, którzy słuchają debaty, głosują, która strona przekonała ich bardziej.
- Jako marszałek uporządkuj argumenty, uzupełnij o ważne fakty i popraw ewentualne błędy merytoryczne.

Jeśli nauczyciel zdecyduje się sam sędziować debatę (w tematach, które są emocjonalne lub drażliwe, jest to zalecane rozwiązanie), to powinien sędziować wedle zasad sędziowania Debat Oksfordzkich.

ZASADY SĘDZIOWANIA DEBAT OKSFORDZKICH NA POTRZEBY LEKCJI:

1. Sędziuj abstrahując od swoich uczuć i poglądów na dany temat – debata nie ma sensu, jeśli sędzia wchodzi do sali z ustalonym już werdyktem.
2. Nie oceniaj debaty z perspektywy argumentów, które nie padły – każdy sędzia ma pewne oczekiwania i przewidywania względem tego, co można powiedzieć w trakcie debaty. Często mówcy mają inne spojrzenie na debatę niż oczekiwane, więc nasze oczekiwania nie powinny wpływać na to, jak oceniamy debatę.
3. Nie dopowiadaj za mówcę – czasem mówca zacznie tworzyć argument lub rzuci jakiś slogan, w który łatwo jest nam uwierzyć, bo rozumiemy, co się za nim kryje. Jednak w debacie wygrywa drużyna, która lepiej analizuje swoje argumenty, więc nawet jeśli mówca rzuca hasła, które nas przekonują, to jako sędziowie wiemy, że hasło to jeszcze nie argument.
4. Argumenty należy ważyć, a nie liczyć – jeden dobrze rozbudowany argument zawsze wygra z kilkoma hasłami i przykładami.
5. Argumenty merytoryczne są silniejsze niż argumenty emocjonalne – sędzia powinien być odporny na manipulację i erystykę.
6. Sędzia powinien wychwytywać błędy logiczne w wypowiedziach całej drużyny – często zdarza się, że linia argumentacyjna jednej drużyny jest wewnętrznie sprzeczna, np. pierwszy argument zaprzecza trzeciemu.

NA CO SĘDZIA POWINIEN ZWRACAĆ UWAGĘ?**Oceny indywidualnych wystąpień mówców:**

1. **Struktura wystąpienia** – czy mowa jest spójna, zrozumiała, podzielona na fragmenty, czy udało się zmieścić całą mowę w wyznaczonym czasie.
2. **Retoryka** – autoprezentacja, gestykulacja, perswazyjność, mimika, panowanie nad głosem.
3. **Warstwa merytoryczna** – treść mowy, poziom analizy logicznej, poziom merytoryczny argumentów.
4. **Przyjmowanie obowiązkowych pytań** – zależnie od formatu 1 lub 2 pytania/informacje.
5. **Wypełnienie roli.**

Oceny drużynowe:

1. **Spójność drużyny** – spójność wszystkich czterech mów, linii argumentacyjnych, kontrargumentacji.
2. **Definiowanie linii sporu** – trzymanie się tematu, nieodbieganie od tezy.
3. **Linia argumentacyjna** – poziom merytoryczny całej drużyny, poziom analizy i logiki wystąpień.
4. **Kontrargumentacja** – poziom odniesienia się do argumentacji drużyny przeciwnej.

Ocena debaty jest całościowym ujęciem tego, co się w jej trakcie stało. Powinna wygrać drużyna, która używała lepszych argumentów, lepiej kontrargumentowała oraz była lepsza retorycznie.

W ocenie debaty może pomóc karta sędziego.

MICHAŁ KRUSZYŃSKI

prawnik, Prezes Zarządu
Fundacji Nowy Głos
Trener Akademickich Mistrzostw
Polski Debat Oksfordzkich
2016/17, 2017/18 i 2018/19;
Współtwórca scenariuszy do
warsztatów dla Ministerstwa
Nauki i Szkolnictwa Wyższego
na Akademickich Mistrzostwach
Polski Debat Oksfordzkich

RUNDA:

**KARTA SĘDZIEGO
WARSZAWSKIEJ LIGI
DEBATANCKIEJ**

SĘDZIA:

TEZA:

PROPOZYCJA

OCENY INDYWIDUALNE MÓWCÓW

OPOZYCJA

Kategoria	Mówca 1	Mówca 2	Mówca 3	Mówca 4
Struktura wystąpienia (0-3)				
Retoryka (0-5)				
Warstwa Merytoryczna (0-3)				
Pytania (0-2)				
Rola (0-2)				
Suma				

Kategoria	Mówca 1	Mówca 2	Mówca 3	Mówca 4
Struktura wystąpienia (0-3)				
Retoryka (0-5)				
Warstwa Merytoryczna (0-3)				
Pytania (0-2)				
Rola (0-2)				
Suma				

PROPOZYCJA

OCENY DRUŻYNOWE

OPOZYCJA

Kategoria	Propozycja
Spójność drużyny (0-5)	
Definiowanie linii sporu (0-5)	
Linia argumentacyjna (0-15)	
Kontrargumentacja (0-15)	
Punkty sędziowskie (-5;5)	

Kategoria	Opozycja
Spójność drużyny (0-5)	
Definiowanie linii sporu (0-5)	
Linia argumentacyjna (0-15)	
Kontrargumentacja (0-15)	
Punkty sędziowskie (-5;5)	

Suma punktów:

Suma punktów:

Karta jest narzędziem pomocniczym do wydania werdyktu. Małe punkty mają wpływ na ustawienie w tabeli.